

УДК 620.9

Іваненко В. Ф.

канд. екон. наук,

НДІ «Укراгропромпродуктивність»,

Іваненко Ф. В.

канд. с.-г. наук, доцент,

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ЕНЕРГЕТИЦІ

Технологічний менеджмент в енергетиці спрямований на раціональне використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів та є результатом ефективного управління інноваційними процесами у галузі. Оскільки технологія виробництва та використання енергоносіїв є важливою складовою менеджменту, з'явилося поле для управління технологіями і розробкою управлінських підходів раціонального використання виробничих ресурсів.

Видобуваючи корисні копалини заради одержання енергії, ми руйнуємо планету, знищуємо флору і фауну, забруднюємо запаси питної води. Внаслідок спалювання всього добутого в атмосфері накопичуються вуглекислий газ та інші токсичні сполуки. Це далеко не повний перелік «досягнень» людства за попередні століття. Початок нинішнього століття ознаменувався глобальним потеплінням, яке вже неможливо зупинити, а його наслідки важко переоцінити.

Зростання цін на енергоносії та їх дефіцит мають сприяти створенню економічних умов для розвитку альтернативної енергетики. Одним із напрямків розвитку альтернативної енергетики є вирощування біоенергетичних культур. Найбільш перспективними для кліматичних умов України є енергетична верба, міскантус, павлонія, ріпак, кукурудза та інші культури. Вирощування енергетичних культур сприяє екологічному оздоровленню планети. Щороку у світі зменшується площа лісів на 5 млн.га. Пожежі у Австралії, США, Росії знищили у 2019 році близько 10 тис.га. Екологічною катастрофою можна вважати пожежу, що вирувала в Луганській області у жовтні 2020 року і знищила понад 20 тис. гектарів лісів, садів та інших сільськогосподарських угідь. Середня залісненість території України становить 15,6 %, що є одним із найнижчих показників серед країн Європи. У середньому в світі лісистість досягає 29 %, а в Європі 41 % [1]. Більшість розвинутих країн світу постійно відновлюють площі лісів. Наприклад, Німеччина щорічно збільшує площі лісу на 20 тис.га, Китай на 1 млн.га. Ліс є джерелом інших ресурсів, що є затребуваними переробними галузями промисловості. Перспективними видами палива є біогаз (метан, водень) на основі біомаси багаторічних насаджень, технічних культур та водоростей. Кліматичні зміни вносять свої корективи у потенціал цих ресурсів.

Щоб упередити некерованості кліматичних процесів на планеті людство має замінити до 2050 року використання корисних копалин (газ, нафта та ін.) на енергію сонця, вітру та води [2]. Планета є величезним акумулятором тепла з постійною температурою(+10 – 12°C). Сучасні технології дозволяють акумулювати це тепло для побутових потреб та отримувати дешеву енергію.

Важливою складовою у модернізації енергетичних потужностей є цілковита заміна електричних і газових котлів сучасними системами тепло – та енергопостачання, завдяки застосуванню біоенергетики та геотермального тепла для

виробничих і побутових потреб. За таких умов спалювати деревину, соломку, вугілля, газ та нафту вже не буде потреби. В такий спосіб можна зупинити шкідливий вплив продуктів згорання та глобального потепління. Відпаде необхідність нарощування обсягів власного видобутку природного газу, що не відповідає сучасним викликам екології. Розробка родовищ та видобуток сланцевого газу забруднює підземні водосховища, а регіон видобування може залишитися без запасів прісної води.

Застосування альтернативних технологій одержання тепла для побутових і виробничих потреб щорічно зростає в країнах Європи. Причому щороку питома частка теплових насосів у теплопостачанні збільшується і за 5 – 10 років може на 100 % замінити старе технологічне устаткування (газові, електричні котли тощо). Іншим напрямком ефективного використання ресурсів є оптимізація витрат через систему заощадження енергії залученої для виробничих і побутових потреб.

Основою розробки ефективного менеджменту у розбудові альтернативної енергетики в Україні має стати власне виробництво обладнання для одержання геотермального тепла і геліосистем для виробничих і побутових потреб. Реформування енергетичного сектору економіки України має базуватися на власному виробництві обладнання для біоенергетики та одержання геотермального тепла. Застосування теплових насосів дозволить помітно зменшити собівартість виробленої продукції та скоротити витрати органічного палива. Теплові насоси (ТН) «вода/вода» або ґрунт/вода є однією з найефективніших теплоенергетичних систем. За нашими спостереженнями кожен кіловат витраченої електроенергії на обслуговування системи обігріву фактично забезпечує 4,5 кВт теплової енергії. Застосування для побутових потреб теплових насосів дозволяє одержати найдешевшу теплову енергію (рис. 1).

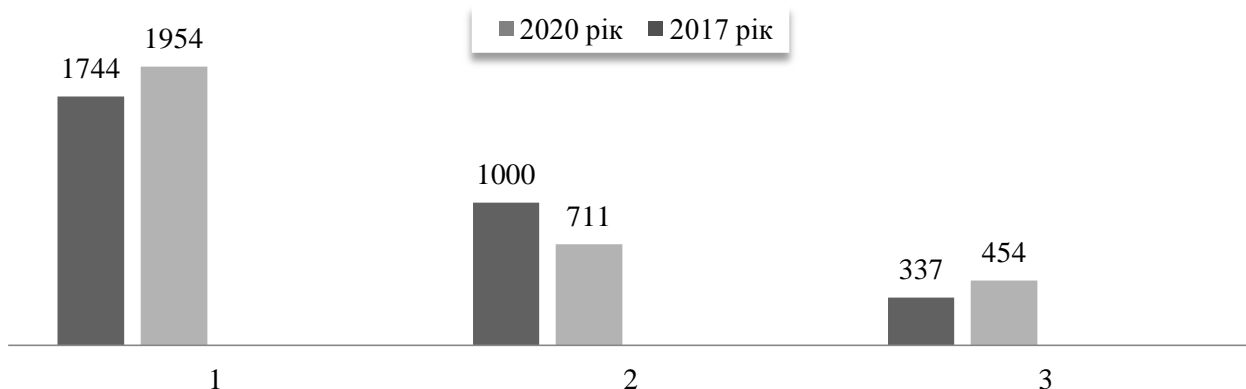

Рис. 1. Вартість теплової енергії в Україні при застосуванні альтернативних технологій обігріву житла:

1 – електричний котел; 2 – газовий котел; 3 – тепла помпа (технологія – вода/вода), за тарифами на енергоносії на початок опалювального сезону, грн/ Гкал.

Аналіз можливостей застосування альтернативних джерел енергії в Україні показав, що найперспективнішим для виробничих і побутових потреб є поєднання енергогенеруючих споруд на основі сонячних батарей, сонячних колекторів та технології «теплової помпи».

Технологічний менеджмент у енергетичному секторі економіки має бути зосереджений на таких напрямках:

1. Розробка державної програми з виробництва обладнання для одержання геліотропної енергії та запровадження у виробництво технологій, якими передбачено перетворення енергії сонячної радіації на інші види енергії (розробка технологічних

основ виробництва сонячних колекторів, сонячних батарей та інших систем енергозабезпечення).

2. Налагодження виробництва обладнання для одержання геотермальної теплової енергії, якою передбачити запровадження у виробництво технологій використання низькотемпературних джерел енергії у теплову (розробка технологічних основ для використання тепла за допомогою застосування технології «теплової помпи»).

3. Розробка ефективних проектів у системі енергозбереження, виробництва обладнання для геліосистем та одержання геотермального тепла для виробничих і побутових потреб.

Список літератури

1. Енергетична верба: технологія вирощування та використання. Під заг. ред. д. с.-г.н. В. М. Сінченка. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. с. 11.

2. Фюкс Р. Зеленая революция: Экономический рост без ущерба для экологии / Ралф Фюкс; пер. с. нем. М.: Альпина нон-фикшн, 2016. с. 197.

УДК 005.21

Тесленок І. М.

канд. екон. наук, доцент,
викладач кафедри менеджменту,
НУ «Запорізька політехніка»,

Трибой І. А.

здобувач вищої освіти ФЕУз-519м,
НУ «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

У сучасному світі, де переважають ринкові відносини в економіці кожне підприємство має бути стратегічно орієнтованим. Питанням побудови стратегій розвитку підприємств займалося багато зарубіжних та вітчизняних науковців. На думку відомої вітчизняної вченої Виноградської О. М. «Стратегія розвитку – це стратегія, яка орієнтована на зміцнення потенціалу та конкурентних переваг підприємства» [1, 23]. Саме це визначення найбільш точно виражає задачу, яким мають відповідати стратегічні цілі підприємства. Багато починаючих підприємців вважають, що місія та стратегія це тотожні поняття, проте стратегія на відміну від місії підприємства завжди має чітку структуру та строки виконання своїх цілей.

Згідно зі статистичними даними більшість підприємств малого і середнього бізнесу припинили свою діяльність, не лише через проблеми із законодавчими нововведеннями, а й через те, що вони не мали в планах стратегічного розвитку. Згідно з даними журналу «Кореспондент.Net» встановлено, що: «Протягом 2019 року зареєструвалися понад 256 тис. нових ФОПів, а закрилися – 213 тис. Серед останніх було 58 тис. тих, хто відкрився тільки в цьому році, але не зміг втриматися на плаву навіть такий короткий проміжок часу» [2].

Графік зміни кількості підприємців в Україні за період з січня 2018 року по листопад 2019 року можна простежити на рис. 1.

Отже, виходячи з наведеної вище інформації, формується висновок, що майже четвертина починаючих підприємців, після відкриття власного бізнесу не розуміють що робити далі. Тому необхідно розібрати основні проблеми, які виникають у процесі розробки стратегії розвитку підприємства. До таких проблем відносять:

– некоректний аналіз внутрішнього середовища (завищені оцінка діяльності підприємства);